

an de ma-
eigen
een
ar die
leen te
ceering
Kerk,
iale be-
Over-
is voor
zen, of
ben om
dieeren,
eren en
vragen,
psichte
icht die
st brood
helpt en
et haar
n, maar
mist om
gaan.
met de
verheid
wijzen,
e Kerk
ende en
erzaken.
at onze
ook de
ij die
noemen.
ndat de
s in haar
rdt, haar
ar onaf-
aar een
en Gods
Words
naar het

vredse i.
n door.
acht, maar
verschen,
de hoofd-

ij is mede-
het Asia-
land en

ok achter
st plan.
mar, geeft
ing op zijn
an de zoo
a en Azië
n. Als dan
warte Zee:
n Rumene
keus van
s van den
icht „voor
teuachtige
ndheden,
n nog een
n. Van
III. „In
in zijn
e van de
tratie; iets
lerstidene

ts en ook
het tweede
oewegels
Rumene
de Voor-
in deze
lijven: dat
n noch in
enogzaam
ngen hier
daar twee
d en hau-
nert en in

s zich de
gaven van
en dan zijn
kenis der
verneemen
tegenover
hoen. Een
ere wereld-
vert omdat
van Azië
igt te wor-
eiding van
n. Japan's
l behaald
at is, een
ed hoge
ed tracht
opkomen.
n van den
verloren.
oor Japan
koloniale
en quastie
zuimt dan
Nederland
der reken-
en, die de
st Oosten
de worste-
n verder
daarin al
leidendom
heid daan-
nd, doch
au in Azië
danen, als
me, tegen-
n middel
l Azië zou
en, dat de
moet goud
nial bezit
van be-
rincipiele
s Islama
een eisch
rands door
temperen-
e zijn, om
religie aan
wij wordt
l tusschen
d der vol-

keren-psychologie; en van een onvankelijkheid
toonen, vooral in de Levant, voor den meederen
rijdom van het gemiddelde, die bij den
Aziat wordt gevonden, door den Europeaan, zelfs
verzoening gewacht. Met eenige zeer praktische
opmerkingen over het Aziatisch gevaar voor onze
koloniën wordt dan dit inleidende hoofdstuk
besloten.

In het hoofdstuk *Rumene* is niet minder de
politicus en de theoloog dan de vaderlander
aan het woord, die dezen Staat van den tweeden
rang, welke zich „zoo snel een plaats der eere
veroverd heeft“, aan zijn eigen land als toon-
beeld voorhoudt.

De hoogere ontwikkeling van Rumene begon
eigenlijk pas in 1866 toen koning Carol aan
het hoofd van den Staat kwam.

Van het koninkrijk Rumene, dat slechts zes
en een kwart miljoen inwoners telt moet men
wel onderscheiden den Rumeneischen stam,
geschat op elf miljoen en wonend deels in het
land, deels daar buiten. Het stamverband wordt
diep gevoeld en uit zich in eenheid van religie
en taal, familiebanden, stamfeesten en letter-
kunde, en ten deele ook in zekere protectie die
door het koninkrijk wordt geëend.

Dr. Kuyper was reeds vroeger door den
heer PAPINU, Rumeneisch Gesant aan ons
hof, vrij wel op de hoogte van de toestanden
in diens land gebracht en heeft nu door eigen
aanschouwing deze kennis verrijkt. Hij verhaalt
ons in dit hoofdstuk van de vroegere lands-
historie tot op het oogenblik, dat Prins Karl
von Hohenzollern Sigmarin in 1866 als
vorst van Rumene te Bucharest werd geïnstal-
leerd, om later, in 1881, als koning te worden
uitgeroepen.

Dr. Kuyper heeft den koning in October
1905 persoonlijk bezocht en geeft zijn indrukken
daarvan weer op p. 50. Niet minder lezens-
waardig is de beschrijving zijner ontmoeting met
de koningin, een geboren prinses van Wiën.
Aan de lunchon was de heer Kuyper met haar
een vol uur in de meest interessante gesprekken
verwikkeld. Hij teekent ons in enkele trekken
de persoonlijkheid van koningin ELISABETH,
wier Huis door de dochter van prins Frederik
ook aan onze dynastie is verwant. Hij verhaalt
ons dan verder van haar strenge opvoeding,
ethisch en religieus, maar tegelijk aesthetisch en
wetenschappelijk. Zelf dichteres, was *Carmen et
Sylvia* d. i. *Lied en Dicht* het devies waarvan zij
haar pseudoniem ontleende. Ook van haar lijden
en smarten en van wat ze voor het volk deed, ver-
telt ons hier Dr. Kuyper en hij eindigt zijn
beschrijving van het bezoek met de woorden van
enthouziasme: „Carol en Carmen Sylvia ze zijn
een koningspaar zoals geen eeuw en een tweede
oplevert, en Rumene zoo lang nog niet zijn
wat het in zoo kort tijdsbestek geworden is,
indien het op zijn donkere wegen niet door den
vorstelijke glans van zoo dappere kloekheid
en zoo heilige deernis was geleid.“

En van die donkere wegen, van de toen, in
1905, nog dreigende jacquerie, in verband met het
agrarische vraagstuk; van den gespannen toestand
tijdens den Fransch-Duitschen oorlog; van den
strijd der partijen; maar ook van den Russisch-
Turkschen oorlog van 1877, die „het uur der
wedergeboorte voor Rumene had doen aan-
breken“, wordt dan verder verhaald. Met voor
ons Nederlanders zeer lezenswaardige op-
merkingen over het Rumeneische leger en de
zoo intellectuele als oecoonische ontwikkeling der
Rumenen, hun godsdienstig leven en politi-
ieke partijleven wordt dit hoofdstuk besloten.

De beperkte ruimte, waarover ik hier heb te
beschikken, dringt er toe, van de twee volgende
hoofdstukken een nog beknopter bespreking
te geven.

Toen Dr. Kuyper in October 1905 Odessa
en Sebastopol bezocht, was vooral Zuid-Rusland
aangegegrepen door de revolutionaire koorst. Te
Sebastopol was hij er getuige van dat de op-
stand uitbrak. Het manifest van 30 October
kwam af. Den 1en November vielen de eerste
dooden. Niettegenstaande hij maar kort in Rus-
land heeft kunnen vertoeven is toch dit IIe
hoofdstuk van zijn boek hoogst interessant. Ik
schrijf dit allereerst met het oog op de uiteen-
zetting, die er in voorkomt van het wezen en
de betekenis voor het volklevens van het in-
stituut van den *Mir*, waardoor het saamleven
der boerenbevolking in Rusland een deel com-
munaal, deels coöperatief karakter heeft. Een
instituut dat, naar men weet, de belangstelling
van sociologen en economen heeft en dat ook
Dr. Kuyper eerst in later tijd, hij stelt de 15e
euw, laat opkomen. Maar vervolgens noemt ik
dit hoofdstuk ook interessant om de aanwijzing
van den mystischen trek in het Russische karakter.

In verband daarmee toch wordt eenzijdig het
Russische *Sektewesen* en anderzijds de gehecht-
heid van het volk aan de *Staatkerk* verduidelijkt.
Eindelijk acht ik het hoofdstuk ook daarom
belangrijk, wijl het ons een duidelijk beeld geeft
van Rusland's politieke toestand. Dr. Kuyper
teekent ons de vier politieke partijen: De *revolu-
tionaire*, die den strijd heeft aangebonden tegen
de autocratie; de *Populisten*, die de invoering
der Westersche seden door Peter den Groote als
de oorzaak van al den rampspoed van Rusland
beschouwen; de *Zopadniki* of Occidentalisten,
die vertegenwoordigen wat wij een liberale partij
zouden noemen. Drie politieke groepen, waar-
tegenover dan het autocratisch gouvernement
met zijn bureaucratie, politie en leger staat.

Dr. Kuyper vestigt hier de aandacht op den
mystischen grondtrek ook in de partij der revolu-
tutie, doch tront tevens aan hoe deze partij
slechts in zeer kleine minderheid is en ook hoe
de berichten omtrent de revolutie veel te sterk zijn
gekleurd. Volgens hem draagt de Russische om-
wenteling een geheel ander karakter dan b. v.
de Fransche revolutie droeg. „In Rusland golfte
de revolutionaire woeding alleen in de opper-
vlakte, maar daaronder zit het nationale Rus-
sische leven, dat naar eigen aard zijn sozialen
gang voort.“

Niet van het occidentalisme is voor Rusland
heil te verwachten, maar wel van verheffing van
het zedelijk leven, ook in de bureaucratie, op
grond van de nationale religie, die nog een
machtige factor is. En Dr. Kuyper eindigt zijn
hoofdstuk dan ook met de verzekering: „Rus-
land zal niet Westerschen worden, maar zijn
nationale idiosyncrasie, — d. i. zijn eigenheid,
als gevolg van de menging der bestanddelen
van zijn nationaal leven — zal thooftroefen.“

Ten slotte zij er hier, wat daarin voor de
kennis van de *Ziguners*, „onder ons verloren
enningen, (maar die) in het Oosten nog altijd
in massa optreden“, — belangrijke bijdragen
worden geleverd. Van de *Ziguners* in Rumene
en Rusland, in Hongarije en Engeland, van
hun religie en hun taal, zelfs van hun muziek,
— op pag. 200 geeft Dr. Kuyper een *Arie
Tiguna* — van hun moraliteit en van de
houding, die tegenover hen door de regeeringen
is aan te nemen, wordt hier gehandeld.

Vereenigingsteden.

CHR. MEISJESSCHOOL TE JOGJAKARTA.

Kalm en rustig hier in Nederland zich be-
vindende, denkt men zoo licht, heel wat gedaan
te hebben, als men met zijn bijdrage de zending
geldelijk stunt. Vooral indien men dan in 't
moederland, behalve van zijn geld, ook nog 'n
heel klein beetje van zijn krachten en gaven
besteedt in den dienst van Gods Koninkrijk.

Maar hoe wordt men dan beschaamd, als
men aandachtig nagaat wat er in onze verre
koloniën door onze vrienden en broeders ge-
daan wordt voor de uitbreiding van het Gods-
rijk op aarde.

Ginds kan van den moeievollen arbeid veelal
niets anders gezegd worden, dan dat hij „die
het zaad draagt, dat men zaaien zal, gaat al
gaande en weeneende“, terwijl in zoo vele
opzicht ten onzent reeds met gejuich de schoven
in de schuren gedragen worden.

Voorreker, ook hier is bitter geleden voor
de zaak van het christelijk onderwijs en moei-
zaam gearbeid, maar de vruchten worden nu
toch ook geplukt in de kostelijke ontwikkeling
die bij dat onderwijs valt waar te nemen.

Hoeveel kinderen onzes volks zijn in dezen
godeloozen tijd niet door den arbeid der
scholen met den Bijbel voor afglijden op den
weg der zonde beboed en gevormd tot nuttige
leden der maatschappij, die over de Christe-
lijke tradities waken.

Wat zou er van ons volk geworden zijn
zonder de christelijke scholen? Voor de be-
antwoording dier vraag behoeft slechts verwezen
te worden naar hetgeen de openbare school in
onze dagen doet tot ontferming der natie.

Maar ginds in Indië heeft men heel wat
anders te doen, dan over christelijke tradities
te waken. Daar moet niet een volk beboed
worden voor ontferming, voor terug zinken
in het heidendom — neen, daar moet een groot
volk losgemaakt uit de omklemming van heiden-
dom en mohammedanisme en geleid naar de
zegebrengende fonteynen van het christendom.

Maar toch, de regel die hier opgaat, geldt
ook ginds, dat wie het kind heeft, ook het
volk heeft.

En het mag voor iedere missie een levens-
voorwaarde genoemd worden, te zorgen dat zij
zoo spoedig mogelijk de kinderen des volks
onder haar invloed krijgt.

Doch als dat eenmaal lukt, begint daarmee
ook een arbeid zoo zwaar, dat het werk dat
op onze scholen verricht wordt, er bijna niet
mee vergeleken kan worden.

En toch, die arbeid moet gedaan, zal er ooit
— misschien eerst bij een volgend geslacht —
sprake van zijn, dat er tot eere van God met
gejuich schoven kunnen binnen gedragen wor-
den.

Ook onze missie op Java ziet het gind in,
dat het onderwijs aan inlandische kinderen een
der allereerste vereischten is voor het welzijn
der zending.

Maar wat men van hieruit natuurlijk eist zou
zien, bemerken wel zij, die ginds de hitte den
daags en de koude des nachts verduren — n.l.
dat men met het gewone onderwijs aan in-
landische kinderen niet bereikt den Javaanschen
adel. Die adel is met name in Jogjakarta zeer
invloedrijk en talrijk, doch zoo goed als geheel
onbekend met de gewone zending.

Ook de medische zending vermag in dezen
niet veel. In hare hospitalen en poliklinieken
komen bijna uitsluitend de armen en geringen
uit het Javaansche volk. Want de Javaansche
aristocratie, de z.g. *prijaji's*, vermenst zich niet
met het mindere volk, doch leeft geheel afge-
zonderd, zich houdende aan hare eigen seden
en gebruiken.

„En toch zijn de *prijaji's* de groepen leidende
lieden van hun nog zoo onkundig volk; de
aanzienlijken en grootten, tot wie de Javaan
opziet met de diepe vereering, die aan zijn
mystiek-aristocratischen aard eigen is.“

Wil dus de zending op Java slagen, wil zij
met haren arbeid bereiken, dat de Javaansche
samenleving gekerstend wordt, dan moet zij haar
aandacht zeer ernstig gericht houden op de
prijaji's, en trachten, hen voor het christendom
te winnen.

Maar daartoe is dan weer in de eerste plaats
noodig, dat de kinderen van die oude aristoc-
ratie komen onder den invloed der zending.

En die methode wordt dan ook metterdaad
gevolgd.

„Met allen lof gewagen wij hier van de school
voor jongens uit den Javaanschen adelstand van
den heer Horstman te Tenaagoe. Doch
zelfs al rekenen wij deze school mede, dan nog
is wat er gedaan wordt, niet meer dan een
druppel in den oceaan.“

De overweging was het, die een der zende-
lingen in Jogjakarta er toe leidde in het begin
van 1905 een brief te schrijven aan Mevrouw
J. H. Kuyper (vroeger hoofdverpleegster in het
Petronella-Hospitaal te Jogjakarta) behelzende
het verzoek, pogingen in 't werk te stellen, om
te komen tot de oprichting van een Christelijke
School voor meisjes uit den Javaanschen adel-
stand aldaar.

Dat Mev. Kuyper, wier toewijding aan de
zending genoeg bekend is, die pogingen gaarne
deed, behoeft nauwelijks vermeld. Er kan
echter dadelijk bij gevoegd worden, dat hare
pogingen ook met den gewenschten uitlag be-
kroond werden.

De beide aanhalingen toch, die we ons hier-
boven veroorloofden, zijn ontleend aan het
„Eerste Verslag van het Comité van Bijstand
voor de Christelijke School voor Meisjes uit den
Javaanschen Adelstand te Jogjakarta.“

De vereeniging, waarvan de school — die 1
Januari 1907 geopend werd en staat onder
leiding van de verdienstelijke onderwijzeres
Mev. H. J. Wellensiek — uitgaat, draagt den
naam „Vereeniging voor Javaansche meisjes-
scholen te Jogjakarta.“

Daar echter in Indië niet veel financiële
steun gevonden wordt, zorgt het genoemde
Comité van Bijstand zoo goed als geheel voor
de benodigde gelden.

Bij het aldrukken van het verslag over 1906,
dus medio 1907, waren er reeds 11 kinderen
op de school geplaatst. Onderwijs wordt er
gegeven in Bijbelsche Geschiedenis; Neder-
landsche, Javaansche en Maleische Taal (Lezen
en Schrijven); Rekenen; Aardrijkskunde; Hand-
werken; Teekenen en Zingen.

De begroting over 1907 wijst voor ver-
moedelijke uitgaven voor de school aan een
bedrag van f 2604 en voor ontvangsten f 439.07,
zoodat in Holland zal moeten worden bijgepast
eene som van ruim f 2200.

Stellen we daar nu tegenover, dat de giften,
tot Juni dezes jaars ontvangen, ruim f 6000
bedroegen, maar dat aan contributien hier te
lande slechts ruim f 550 ontvangen wordt, dan
is het allersinnig begrip, dat het Comité van
Bijstand het Eben-Haëzer aan het slot van zijn
verslag neerschrijft, en er aan toevoegt:
„Vertrouwende op Hem gaan wij vol moed

de toekomst — de toekomst van onze school
in Jogjakarta — tegemoet“, maar toch ook het
vriendelijk verzoek tot allen richt: „Helpt ons
bij ons heerlijk werk, door ons jaarlijks te
stenuen met uwe gaven“. (De onderstreping is
van het Comité zelf!)

Als men denkt aan de berekening, die on-
langs in de christelijke bladen de ronde deed
en waaruit bleek hoe gering het bedrag is, dat
in ons land per jaar en per hoofd voor de
zending gegeven wordt, vooral als men een
vergelijking maakt met andere landen, dan zal
men zeker niet zeggen, dat er al veel voor
de zending gegeven wordt, maar liever eens
gaan uitrekenen, of er niet op den een of
anderen post van het jaarlijksch budget be-
zuinigd kan worden.

Met eenigen goeden wil kan dat vermoedelijk
bij vele wel, en kan er door die beruining
bij den post „Voor de Zending“ een nieuwe
onderafdeeling gecreëerd worden:

„Voor de Meisjesschool te Jogjakarta.“

Te ruimer zullen de giften kunnen vloeden,
waar in dezen arbeid leden der Gereformeerde
en Hervormde Kerken broederlijk samenwerken.

Om tot die vereischte samenwerking te geraken,
werd door de leden van het Comité van
Bijstand en den Adviseur de volgende formule
ontdekt:

„De ondergeteekenden, leden en adviseerende
leden van het Comité van Bijstand voor de
Christelijke school voor Javaansche meisjes te
Jogjakarta, verklaren bij dezen, dat zij, voor al
hunne handelingen de school betreffende, zich
binden aan de Heilige Schrift, aangenomen en
verstaan gelijk zulks geschiedt in de formulieren
van eenigheid der Gereformeerde en Hervormde
Kerken in Nederland.“

Moge dit voortdurend voorbeeld van saam-
werking, waar mogelijk, steeds gevolgd worden.

Uit de Pers.

Ook de *Zuider Kerkbode* waarschuwt tegen
de speculatiezucht.

Men zegt dat door Nederlanders in de laatste
maanden honderden miljoenen verloren zijn
door beurspel en speculeren.

Een stuk van 't Nationaal Verborg is wege-
slagen. En de gevolgen hiervan brachten over
velen verneming, over sommigen armoede.

De terugslag voelt ieder, die nog opdokken kan
in 't vaster aanneken van de zuigpomp der be-
lastingheffing; en nog erger is dit jammerlijk
gevolg, dat het geld voor ondernemingen gaat
ontbreken en er een stremming is in verter en
handel. En dat is een ramp.

En als het volk zich nu maar van zijn dobbel-
weede en speculatiezucht bekeerd, doch, helaas,
er is niets van een bekeering tot God te bespeu-
ren, en zoodra de koersen weer wat rijzen, begint
deze misnucht opnieuw haar slachtoffers te ver-
voeren.

Die speculatiegeest dooft het godsdienstige
leven, hij verarmt het geloof en wendt den geest
van de hoogere, blijvende dingen af.

Het Christenvolk moet God liefhebben boven
alles en steeds allereerst het hart zetten op de
eer van Zijn Naam en de belangen van Zijn
Koninkrijk. Ook moet het met grooten ernst vra-
gen: Heere, wat moet ik doen met den overvloed,
dien Gij geeft in mijne hand. En dan wil de Heere
niet, dat Zijn volk al dobbelen en zwendelen,
maar tevreden zijn met bescheiden winst.

Ook is het Christen-eeretak om te stenuen elke
goede stichting en inrichting, die het evangelie
brengt onder het volk en het volk onder het
evangelie.

En wanneer een Christelijke school een reder-
ende leening afschrijft, dan moet zulk een ge-
legenheid met blijdschap en dankbaarheid worden
aanvaard en het benodigde tusschenmal worden vol-
tegend.

Daar zal Gods zegen op rusten.
Maar de geldgeerte valt in een strik.
Gij zult den Heere uwen God niet verzoeken!

Officiële Berichten.

De classis Dordrecht, vergaderd den 14 No-
vember 1907 te Dordrecht, verklaart den heer
P. E. van Schaik te hebben onderzocht in de
door de kerkenorde daarvoor gestelde vakken,
en hem met vrijmoedigheid toe te laten om te
staan naar de bediening der Woorden en der
Sacramenten in de Gereformeerde Kerken in
Nederland.

Namens de classis voornemend
H. G. DE JONCK, *procur.*
V. HEPPE, *scriba.*
Dordrecht, 14 November 1907.

Kort Verslag van de Vergadering
der Geref. Kerk binnen de Classis
Woerden, gehouden 14 Nov. '07
te Alphen a/d Rijn.

1. De v. Lankhuizen, praeses der roepende
kerk, opent de Vergadering op gebruikelijke wijze.

2. De Credentiebrieven worden nagezien en
in orde bevonden door de afgevaardigden van
de kerk van Zwammerdam.

3. Het Moderamen: De v. der Heijden
Praeses, De v. Lankhuizen Scriba, De
Schoemakers Assessor.

4. De Notulen van de vorige vergadering door
De v. Lankhuizen gelezen, worden goedgekeurd.

5. Perceptor geëxamineerd de Eerw. Heer
J. de Vries, beoepend in de kerk te Nieuwveen.

Na gunstig advies van Dep. Synodi: De
Kudolph, De Wielenga en De Schoemakers,
besluit de Classis met algemeene stemmen
genoemde broeders toe te laten tot de Bediening
des Woords en der Sacramenten.

6. Een broeder uit de kerk van Zwammerdam
vraagt toelichtingen over den doop van zijn kind.
Deze zullen hem schriftelijk gegeven worden.

7. Bij onderzoek van Art. 41 K. O. worden
adviezen gegeven. Aan de kerk van Bodegraven
in sake een doopskwestie; aan de kerk van
Woubrugge over een attestatie, en aan de kerken
van Oudshoorn en Zwammerdam in tuchtraken.

8. Aan De v. Koffijberg wordt bij zijn vertrek
naar Mulden en Mulderberg acte van afscheid
verleend.

9. De kerk van Zevenhoven vraagt om be-
houd van den geldelijken steun tijdens de vacan-
tie. Ook wensch zij in de kerken der Classis te
collecteeren voor een nieuw kerkgebouw.

10. In handen gesteld van Dep. voor Hulpbeh.
kerken.

11. De kerk van Aarlanderveen heeft bezwaar
tegen de percentage. Verwezen naar Dep. Hulp-
behoevende kerken.

12. De Brouwer rapporteert over de Zending.

13. Voorstel van de kerk van O. en N. Wete-
ring in sake toekenning van steun aan Hulp-
behoevende kerken, wordt verworpen.

14. Allen die eenige functie bekleeden, worden
geconcentreerd.

15. Alphen wordt aangewezen als roepende
kerk voor de volgende vergadering.

16. Als Consulenten worden benoemd: van de
kerk van Zevenhoven De v. Vries en van de
kerken van Naarden en Nieuwkoop De v.
Lankhuizen.

De Vacaturebeurten wordt aldus geregeid:

Ter Aar, Dec. Da. v. d. Heijden; Jan. en
Febr. Da. van der Voet; Zevenhoven, Dec.
Da. v. Dijk; Jan. en Febr. Da. Brouwer;
Naarden, Dec. Da. Elshove; Jan. Da. v. Lank-
huizen; Febr. Da. de Vries; Nieuwkoop, Dec.
Da. Elshove; Jan. Da. v. Lankhuizen; Febr.
Da. de Vries; Woerden, Dec. en Jan. Da. Gunst;
Febr. Da. v. Dijk; Woubrugge, Dec. en Jan.
Da. Schoemakers; Febr. Da. v. d. Heijden.

16. De Praeses spreekt een hartelijk woord
van afscheid tot De v. Koffijberg. De vertrek-
kende broeder beantwoordt dit op eveneens
hartelijke wijze.

17. De Praeses sluit met dankzegging.
Op last van de Geref. Classis Woerden,
B. SCHOEMAKERS,
Assessor.

Britenland

Frankrijk. Ontslag van den bis-
chop van Tarantaise.

De paus doorleefde moeilijke dagen. De toe-
stand van de Roomsche kerk in Frankrijk moet
hem zeer veel zorg baren. Waren alle Fransche
bisschoppen het onder elkander eens omtrent
het wederstaan van de machtsverschijding, die
de Fransche regeering zich tegenover de kerk
zich heeft veroorloofd, dan kon men een sterke
positie innemen. Doch dit blijkt niet het geval
te zijn. Reeds drie bisschoppen verzoeken hun
ontslag als bisschop sedert de paus hun had
opgelegd dat zij de *associations cultuelles*, die
de wet op scheiding van kerk en staat voor-
schrijft, niet zouden oprichten. De laatste was
de bisschop van Tarantaise Monseigneur Lacroix.
Den 12den Oct. voerde hij ontslag en den 17den
Oct. had hij het. Hij beweerde dat zijn gezond-
heid en het klimaat van Savoye hem bewegen
heeft te gaan, doch dit schijnt slechts een voor-
wendsel. De bisschop had een *association cultu-
elle* gevormd, de paus dwong hem die te ont-
binden en daarvoor bleef in zijn hart „diepe
ongeneesselijke smart“ hangen.

Bij zijn heengaan zond hij den priesters die
onder hem geuield hadden, een schrijven,
waarin hij deze waarschuwt voor den waan
alsof de tijden ooit zouden wederkeeren, waarin
de geloovige kuddes hare vele herderts blindelings
vertrouwen zouden. „Deze tijden zijn voorbij
en zullen in Frankrijk nooit weder terugkomen.
Na de veranderingen die wij beleefd hebben, zal
de priester niet meer enkel in den weg van het
gezag zijn leet kunnen mededeelen. Een diep-
gaande verandering is in onze seden gekomen.
Men wil niet meer als kinderen, maar als
mannen behandeld worden. Volgens een woord
van den wijgeer De Bonald leidt men de
kinderen door de macht van het gezag, maar
mannen laten zich door de macht van het
verstand leiden. Daarom moet de priester zijn
kwaliteit als dienstknecht van God aanvullen
door het aanzien en het prestige dat een goede
opvoeding en een rechtschapen karakter ver-
leent, welke tegenwoordig voor de eerste
sociale deugd gehouden wordt“. Daarbij behoort
dan ook, dat de priester zich hoegenaamd niet
met de politiek zal inlaten.

Men voorspelt dat het voorbeeld van den
gewezen bisschop Lacroix door vele anderen zal
gevolgd worden. De gewezen Karmelietster mon-
nik Hyacinthe Loyson schreef deser dagen een
brief in *La Sicile*, waarin hij de bisschoppen
uitnodigde een kerk te verlaten „welke nooit
van binnen uit hervormd kan worden“, en over
te gaan tot een van de kerken die van Rome
onafhankelijk zijn, „waar vrijheid is om vrij te
denken als mannen en te leven als Christenen,
overeenkomstig den geest van het Evangelie.“

„Maar“, voegt hij er aan toe, „als enkelen van
ons er de voorkeur aan geven om alleen te
wonen, dan zijn wij niet alleen als God met
ons is.“ Het komt ons voor, dat wanneer den
heer Hyacinthe Loyson gevraagd werd, wat er
dan gedaan moet worden met mannen, die niet
met den geest van het Evangelie overeenstem-
men, en toch in zulk een vrije kerk willen
blijven, hij niet in staat zou zijn een steek-
houdend antwoord te geven.

De paus doorleefde moeilijke tijden. *The
Christian* schreef naar aanleiding van den tegen-
stand die zich openbaart tegen de encycliek
Pasendi: „Frankrijk en het beste deel van
Italië en Duitschland zijn reeds praktisch voor
Rome verloren. Spanje verandert met zijne
houding tegenover het Vaticaan en de onrust
die nu in de Roomsche wereld van Engeland
gevoeld wordt, toont duidelijk dat Engelsen,
al mogen zij ook het Roomsche ritueel aan-
hangen, niet van plan zijn hunne hooften in
een strop te steken. Men behoeft geen profet
te zijn om te zien, dat ernstige veranderingen
in de Roomsche wereld op handen zijn. Men
staat voor de quastie: opstand of reformatie“?

Wij zijn het met het Engelse blad volstrekt
niet eens. Toen door den Londenschen congre-
gationalistischen predikant Campbell allerlei
moderne denkbepelden of leeringen werden voor-
gesteld, was *The Christian* een van de organen
die met alle macht de alarmklok liuiden. Nu
echter de paus tegen het modernisme in zijn
kerk optreedt en daartegen een encycliek laat
uitgaan, nu neemt hetzelfde orgaan de partij op
van hen die door de pauselijke encycliek wor-
den veroordeeld. Hieruit blijkt dat het anti-
papisme sommigen menschen zoodaer in het bloed
zit, dat zij geen rechtmatig oordeel kunnen
vellen.

Wat het gevaar aangaat waarin de Roomsche
kerk verkeert, zijn wij van oordeel dat het niet
zoo staat als *The Christian* het voortelt. Deze
kerk doorleefde wel donkere dagen, doch als zij
bisschoppen en leden verliest die met moder-
nisme vervuld zijn, zoodat zij de autoriteit der
H. Schrift loslaten, dan is dat geen verlies maar
winst. Wat aan 'ledental verloren wordt, wint
men aan inwendige kracht, als men het roeue
bestanddeelen uit een gemeenschap drijft of als
men die niet heengaan. Zij die om moderne
denkbepelden door de Roomsche hiërarchie ge-
communiceerd worden, bezitten toch geen
kracht om zene nieuwe kerkformatie tot stand
te brengen, en al gelukt hun dit ook aanvan-
kelijk, de macht, om die in stand te houden,
ontbreekt hun. Van deze waarheid is de kar-
meliet Hyacinthe Loyson het sprekend bewijs.
Niettegenstaande de uitnemende gave van wel-
sprekendheid waarover deze beschikt is het hem
toch niet gelukt gedurende een arbeid van meer
dan dertig jaar tegenover Rome een kerkfor-
matie in het leven te roepen die eenige kracht
openbaart. Hij is, nadat hij met Rome brak, van
het een tot het ander gekomen, en tegenvoor-
dig is hij te rekenen tot de aanhangers van het
modernisme dat door den paus veroordeeld
wordt. Met louter negatieve denkbepelden kan
men geen Kerk stichten.

N.-Amerika. Een brief uit Seattle.

Ons werd het volgende schrijven toegezonden,
dat wij onzen lezers niet willen onthouden.

In de *Heraut* van 4 Aug. lees ik, dat een
Japanneesch Jongel. Veten. te Seattle van

voornemen is, aldaar een Buddhischen tempel
te bouwen voor de som van 15000 dollars.

Vergun mij naar aanleiding van dit bericht op
te merken, dat men met een „temple“ hier
gewoonlijk een Vereenigingsgebouw bedoelt.

Zoo hebben we hier b.v. een Labor-temple,
waarin de werkieedenunions of vereenigingen
hunne kantoren en vergaderzalen hebben.

Zulk een vereenigingsgebouw zullen de Japan-
nezen ook willen bouwen, evenals de Young
Men Christian Association thans een groot
vereenigingsgebouw in aanbouw heeft.

In Holland vindt men deze wijze van werken
minder goed voor de Jongelingsvereeniging —
de toestanden zijn daar echter ook anders.

Onlangs merkte Rev. M. A. Matthews, pastor
van de first presbyterian Church op, dat in
Seattle niet minder dan 10.000 jongemannen
zijn, die geen te huis hebben. Ze huren een
kamer, eten in een restaurant en loopen 's avonds
meestal op straat. Vandaar dat de Jongelings-
vereenigingen evenals de Presbyteriaansche Kerk
eveneens trachten in dat gemis te voorzien.

Ook Japanneesch jongelieden vindt men hier
heel wat. Is het nu hun euvel te duiden, dat
ook zij pogingen in het werk stellen om hun
jonge mannen tadelloos te geven, en tevens
trachten om zoodoel de ouderen als de jongeren
niet verloren te laten gaan voor wat zij noemen
„hun godsdienst“?

Op het terrein van „inwendige zending“ is
er tegenwoordig te Seattle groote bedrijvigheid.
In een straat, ongeveer 5 minuten van mijne
woning, vindt men elken avond vier of vijf
verschillende openluchtamenkomsten, elk ge-
middeld 8 à 12 mannen en vrouwen tellend.

Afwisselend worden toespraken gehouden en
liederen gezongen, begeleid door orgel of ander
instrument. Natuurlijk vindt men er ook een
afdeeling van het Lezer des Heils, of eigenlijk
wel twee, n.l. één Engelsch en één Scandinavisch
sprekende. Bij de Engelsche afdeeling is
ook een Hollander, die nu en dan in 't Hol-
landsch het woord voert, óók omdat hij de
Engelsche taal nog niet machtig is. Onlangs
zag ik ook een Chinees het woord voeren in
zulk een straatmeeting.

Aandachtelijk en beschaamd voor menig
blanke is ook, wat men in het Japanneesch
deel dier straat soms aanschouwt. Nu en dan
niet men daar een groep van circa 13 jonge
Japanneesen, waaronder ook een paar vrouwen en
meisjes. Zij behooren tot de Japanneesch afdeeling
der Presbyteriaansche Kerk en brengen in
hun eigen taal het Evangelie aan hunne stam-
genooten, daarbij ter afwisseling, of eigenlijk,
dat woord is niet juist, laat ik liever zeggen
ter eere Gods, liederen zingend.

De openluchtamenkomsten zijn echter maar
een deel van den arbeid deser missions; ze
hebben in de nabijheid vergaderlokalen, waar
de op straat aangevangen meeting wordt voort-
gezet. Straats vinden ze een goed gehoor, zoo-
wel op straat als in hunne lokalen. Zooda
ik reeds opmerkte, schatte onze leeraar Rev. A.
M. Matthews, het aantal jongemannen zonder
tehuis in deze stad op circa tienduizend.

Dit getal wordt echter telkens vermeerderd
door tal van werklui die een geminnet tijd in
de bosschen of elders buiten de stad gewerkt
hebben en nu een poos in de stad komen om
het overgepaste geld op te maken. Toestanden
zoals hier vindt men in elke stad van eenen
omvang. Eerwel in de steden aan de Pacific-
kust vindt men meer jonge mannen of mannen
die hunne gesinne voortuigereisd zijn dan elders,
uitgezonderd New-York en Chicago. Er is tegen-
woordig een opschuiving van het Oosten naar
het Westen en Noord-Westen van Amerika.

Door den grooten toevloed van landverhuizers van
uit New-York wordt het er in de Oostelijke
Staten niet beter op. De andere bewoners deser
Staten, ik bedoel hiermee deuziken die hier of
geboren of reeds jaren zijn, trekken allengs meer
naar het Westen, naar „the golden West“, waar
de loonen veel hooger zijn dan ginds. Vergun
mij nog dit op te merken.

Men zegt in Holland dikwijls: „Amerika is
zoo groot, het heeft nog plaats voor miljoenen
of althans voor honderdduizenden werklui.“ Dit
geldt echter naar mijn overtuiging alleen vóór
veldarbeiders of voor werklui in bosschen, mijnen
of bij aanleg van kanalen en spoorwegen. Voor
dezen is er nog steeds meer aanvraag dan aan-
bod van werkkrachten. Dit geldt echter vol-
strekt niet van ambachtliken. Dezen heeft Amerika
genoeg, vooral ook, omdat evenals in Holland
er steeds een trek van het platteland naar de
steden is, waar menig veldarbeider een ambacht
ter hand neemt.

Wanneer men dit in overweging neemt, is
het te verstaan, dat men aan de Pacific-kust
niet zeer ingenomen is met emigratie van
Japannezen of Hindo's, temeer waar desen
gewoonlijk voor lager loon werken en zoodoel
als niets laten verdienen aan Amerikanen. In
Californië zijn thans ongeveer een half miljoen
Japanneesen, en dat is genoeg, zegt men daar.
Chinezen komen er haast niet meer bij, hetgeen
voornamelijk te wijten zal zijn aan de 500 dollars,
welke per hoofd betaald moet worden voor elken
ingevoerden Chinese. Een Chinese is overigens
ook niet een begerlijk concurrent voor den
Amerikaanschen werkmans. Een gewone werkdag
is hier 8 uur per dag. Komt ge echter 's morgens
om 6 a 6½ uur langs een Chineseesche wasch-
en strijk-inrichting (een laundry) dan is men
daar reeds aan 't werk, en 's avonds om 10 uur
zijn ze nog bezig; ook werken ze des Zondags.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

DE KLEINKINDEREN.

EEN VREEMDE NACHT.

XV.

De namiddag was bijna voorbij. Ongestoord
hadden onze reizigers hun weg vervolgd. De kin-
deren mochten nu en dan wat loopen en gingen
dan weer rijden, wat ze een heel prettige manier
van reizen vonden. Voor eten en drinken hadden
de goede grootouders voortreffelijk gezorgd. Ze
wisten wel hoe het zaak was in geen herberg
hun intrek te nemen.

Opeens riep de kleine Elisabeth:
„O grootvader, ik hoor menschen zingen“.

De oude Benoît wendde het oor naar den
kant, dien zijn kleinkindertje uitwees. Weldra
hoorde ook hij het geluid dat naderbij kwam.

De weg liep een heuvel op. Een poosje liet
Benoît zijn rijdor zoo snel mogelijk voortgaan
tot hij het hoogtepunt had bereikt. Vandaar
zag hij duidelijk hoe van den anderen kant een luid
zingend gereschep den heuvel opkwam. Hij
haastte zich weg, deelde vader Rigol mee wat
hij gezien had, en zei toen:

Het zijn jagers van het kasteel. Zij gaan naar
huis en hebben gelukkig de honden al weg-
gebracht. Anders zag 't er misschien kwaad voor
nu uit. Want we moeten 't zoo overleggen, dat
we ons niet bespeuren.“